

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

RAPORT

privind vizita desfășurată la Spitalul de Psihiatrie "Sfântul Pantelimon" Brăila

Sumar:

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei la Spitalul de Psihiatrie "Sfântul Pantelimon" Brăila, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 14 alin. (1) și a art. 29⁷ alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu și a efectuat la data de 07.12.2016, o vizită inopinată la Spitalul de Psihiatrie "Sfântul Pantelimon" Brăila.

Sesizarea din oficiu a avut la bază informațiile transmise de postul de televiziune "România TV" referitoare la cazul mai multor persoane de sex feminin din Brăila, care au fost atacate fără nici un motiv, pe stradă, de un bărbat în vârstă de 37 de ani, cu afecțiuni psihice grave. Potrivit mass-media, bărbatul fusese externat, anterior incidentului, de la Spitalul de Psihiatrie "Sfântul Pantelimon" Brăila.

Echipa de vizită a fost formată din reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție: _____ – consilier, jurist și _____ – asistent social, consilieri în cadrul Centrului Zonal Bacău; _____ - medic și _____ - psiholog, consilieri în cadrul Centrului Zonal Craiova, precum și _____ reprezentant al Fundației „FAMILIA” Galați.

Obiectul vizitei l-a constituit verificarea aspectelor cuprinse în sesizarea din oficiu, precum și a condițiilor de cazare și tratament din unitate.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Spitalul de Psihiatrie "Sf. Pantelimon" Brăila a luat ființă în baza Ordinului nr. 801/16.10.2002 al Ministrului Sănătății, prin desființarea Spitalului de Psihiatrie Cronici Brăila și reorganizarea acestuia și a secțiilor de psihiatrie din cadrul Spitalului de Psihiatrie "Sf. Pantelimon" Brăila.

Spitalul de Psihiatrie "Sf. Pantelimon" Brăila este o instituție de interes public județean, în domeniul public al statului, cu personalitate juridică, în administrarea și subordonarea Consiliului Local al Municipiului Brăila; este spital de monospecialitate, fiind singurul spital de această specialitate din județul Brăila, deservind populația întregului județ, atât prin secțiile cu paturi, cât și prin Ambulatoriul integrat al spitalului și prin Centrul de Sănătate Mintală.

La data efectuării vizitei, Spitalul dispunea de un număr total de 410 paturi pentru internare continuă, din care 170 pentru afecțiuni acute adulți și copii, 140 pentru boli cronice de lungă durată, restul de 100 de paturi fiind destinate pentru boli cronice cu internare redusă.

Spitalul asigura întreaga gamă de prestații pentru specialitatea psihiatrie adulți și copii prin secțiile cu paturi, ambulatoriul integrat de specialitate, centrul de sănătate mintală cu staționar de zi.

Din partea Spitalului de Psihiatrie au participat la discuții și la vizitarea acestuia doamna manager _____ și echipa de medici ai unității.

Spitalul era organizat și funcționa în conformitate cu prevederile Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății - republicată, a Legii nr. 487/2002 a sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice, a Ordinului Ministrului Sănătății nr. 488/2016 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice nr. 487/2002. Astfel, conducerea Spitalului era asigurată de un manager, la care se adăuga Consiliul de administrație și Comitetul director.

Personalul spitalului era constituit din personal contractual, iar în vederea stabilirii atribuțiilor și răspunderilor s-au avut în vedere acte normative specifice sistemului sanitar, precum și Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată.

Spitalul se compune din mai multe clădiri construite în perioada 1925-1950 și dispune de un număr sporit de spații destinate examinării și efectuării tratamentului pacienților internați (patru secții din care una exterioară), inclusiv tratamentul ambulatoriu, laborator, CSM-uri (Centru de Sănătate Mintală) etc. Spitalul furniza servicii medicale decontate din asigurările sociale de sănătate, în condițiile stabilite în Contractul-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, din alte tipuri de asigurări de sănătate, precum și servicii medicale cu plată, în condițiile legii. Serviciile medicale acordate în Spital erau preventive, curative, de recuperare și paleative, pentru adulți, cât și pentru copii.

La data vizitei, structura organizatorică a spitalului era următoarea: Secția Psihiatrie I – 90 paturi din care compartiment psihiatrie cronici - 30 paturi; Secția Psihiatrie II – 90 paturi, din care compartiment psihiatrie cronici 37 paturi; Secția Psihiatrie III – 90 paturi, din care compartiment psihiatrie cronici - 30 paturi și compartiment psihiatrie pediatrică - 15 paturi, (compartiment psihiatrie pediatrică cronici 3 paturi); Secția exterioară Psihiatrie cronici adulți - 140 paturi; Camera de gardă; Camera însoțitori - 3 locuri; Farmacie; Laborator analize medicale; Laborator radiologie și imagistică medicală; Centru de Sănătate Mintală adulți (Staționar de zi psihiatrie - 12 locuri); Centru de Sănătate Mintală (CSM) copii; Compartiment de prevenire și control al infecțiilor nosocomiale; Birou de evaluare și statistică medicală;

Compartiment internări; Cabinet asistență socială; Ambulatoriul integrat spitalului cu cabinete în specialitățile: Psihiatrie, Psihiatrie pediatrică, Psihologie adulți, Cabinet de psihologie/psihoterapie copii.

Populația arondată și deservită de Spitalul de Psihiatrie "Sf. Pantelimon" Brăila cuprindea toata populația județului Brăila, fiind cu precădere o populație cu nivel de trai scăzut, provenind dintr-o societate suprasaturată cu factori de stres, în care exista o expansiune a comportamentelor agresive și violente, a abuzurilor și a dependențelor de substanțe psihoactive.

În cursul anului 2016, până la data efectuării vizitei, în spital au fost efectuate un număr de 4.650 de internări, copii și adulți diagnosticați cu diverse afecțiuni psihice. În ziua vizitei, în Spitalul de Psihiatrie "Sf. Pantelimon" Brăila erau internați 349 de pacienți adulți (176 bărbați și 173 femei) și 4 copii (2 băieți și 2 fete).

Spitalul asigura condiții de investigații medicale, tratament, cazare, igienă, alimentație și de prevenire a infecțiilor nozocomiale.

Spitalul îndeplinea condițiile de autorizare sanitară, de funcționare și de competență prevăzute de lege.

Spitalul de Psihiatrie "Sf. Pantelimon" Brăila asigura într-un sistem integrat și pluridisciplinar, prin secțiile și compartimentele sale, o gamă extinsă de servicii în asistența medicală de înaltă calificare: diagnosticul și tratamentul întregii patologii psihiatrice; psihoterapie individuală și de grup; consiliere și psiho-educația pacienților și a familiilor lor; reevaluări psihiatrice periodice ale pacienților externați. Astfel, serviciile oferite la compartimentul Psihiatrie adulți erau: diagnostic și tratament boli psihice acute și cronice; internare prin spitalizare continuă și de zi; servicii de gardă și urgențe psihiatrice; asistență socială pentru pacienți; laborator de imagistică-radiologie și analize medicale; secție separată pentru bolnavi cronici de lungă durată. La compartimentul Psihiatrie și neuropsihiatrie pediatrică se furnizau următoarele servicii: diagnostic și tratament boli psihice acute și cronice; internare prin spitalizare continuă și de zi; evaluare psihiatrică și psihologică; consultații psihiatrice în ambulatoriul integrat de specialitate; informare și consiliere pentru pacienți și familii; activitate de psihodiagnostic și psihoterapie; asistență socială pentru pacienți; laborator de imagistică-radiologie și analize medicale. La compartimentul afecțiuni acute erau în evidență următoarele afecțiuni: demență fără precizare; halucinoză organică; tulburarea personalității; consumul de alcool; tulburare delirantă; episod depresiv ușor; tulburare anxioasă

și depresivă mixtă; reacție acută la un factor de stres; tulburări psihotice acute etc.

Afecțiunile cronice înregistrate erau: demență; schizofrenie; tulburarea afectivă bipolară; epilepsie; tulburare delirantă indusă; personalitate paranoică; întârziere mintală; polinevrită alcoolică etc. De asemenea, erau furnizate și alte servicii medicale conexe de specialitate, precum și urmărirea pacienților aflați în tratament.

Spitalul mai efectua diverse tipuri de investigații paraclinice bolnavilor internați: analize medicale și investigații radiologice și imagistice.

În momentul internării, înainte de efectuarea triajului și a procedurilor clinice sau terapeutice, pacientul semna un consimțământ informat standardizat, care conținea informații despre drepturile și libertățile pacienților, modul de stabilire a diagnosticului, scopul tratamentului, beneficiile și efectele adverse, alternativele terapeutice, investigațiile necesare.

Pacientul era informat, de asemenea, și despre măsurile aplicabile în cazul apariției situațiilor de urgență în timpul internării. Pentru pacienții fără discernământ, era informat reprezentantul legal.

Conform documentelor puse la dispoziția echipei de vizită de către personalul Spitalului, existau contracte de prestări servicii încheiate de Spitalul de Psihiatrie "Sfântul Pantelimon" Brăila cu diverse firme pentru colectarea, preluarea și transportul deșeurilor menajere, pentru preluarea, transportul și incinerarea deșeurilor medicale periculoase, precum și pentru servicii de spălătorie. De asemenea, deratizarea se efectua de trei ori pe an, iar dezinsecția se efectua lunar.

Referitor la personalul spitalului, la data vizitei organigrama cuprindea aproximativ 424 de posturi, din care erau ocupate 282, vacante fiind 142. Din informațiile furnizate de personalul unității, **lipsa cea mai mare de personal se înregistra la infirmieri și supraveghetori.**

Salarizarea personalului de conducere și a personalului de execuție din cadrul spitalului se stabilea potrivit prevederilor legale în vigoare, aplicabile personalului contractual din unități bugetare, plătit din fonduri publice.

Referitor la pregătirea profesională a personalului medical și auxiliar, s-au pus la dispoziția echipei de vizită documente din care a reieșit că personalul participa periodic atât la cursuri de educație medicală continuă, cât și la cursuri postuniversitare, conferințe, simpozioane sau alte cursuri de specialitate.

Personalul medical și auxiliar al Spitalului era distribuit astfel: **Secția Psihiatrie I:** 4 medici psihiatri, 19 asistenți medicali formați în psihiatrie și psihoterapie, 10 personal sanitar auxiliar, 3 supraveghetori; **Secția Psihiatrie II:** 3 medici psihiatri, 20 asistenți medicali formați în psihiatrie și psihoterapie, 9 personal sanitar auxiliar, 4 supraveghetori; **Secția Psihiatrie III:** 3 medici psihiatri, 20 asistenți medicali formați în psihiatrie și psihoterapie, 7 personal sanitar auxiliar, 4 supraveghetori; **Compartiment Psihiatrie pediatrică:** 3 medici specialiști neuropsihiatrie infantilă, 8 asistenți medicali formați în psihiatrie, 5 personal sanitar auxiliar; **Psihiatrie cronici:** Secția exterioară Baldovinești: 4 medici psihiatri, 19 asistenți medicali, 14 personal sanitar auxiliar, 5 supraveghetori; **Centrul de sănătate mintală (CSM) adulți:** un medic psihiatru, 3 psihologi principali, 3 asistenți medicali, un îngrijitor curățenie; **Laboratorul de analize medicale:** un medic de laborator, 3 biologi principali, un biochimist principal, 5 asistente de laborator, un îngrijitor curățenie; **Laboratorul de radiologie și imagistică medicală:** un medic specialist radiologie și imagistică medicală, un asistent medical; Farmacie: un farmacist, un asistent farmacie.

Programul de lucru al personalului era stabilit prin Regulamentul intern, în ture pentru personalul medical din secții, iar pentru personalul administrativ era de opt ore zilnic, de luni până vineri.

Asistența medicală și îngrijirea personală a bolnavilor era asigurată în mod permanent, atât pe timp de zi, cât și pe timp de noapte, iar consultațiile medicale de alte specialități (neurologie, cardiologie etc.) erau asigurate prin consult interdisciplinar la alte unități medicale din municipiul Brăila, bolnavii fiind transportați cu ambulanța din dotarea spitalului sau prin intermediul Serviciului Județean de Ambulanță Brăila.

Referitor la vizitarea spațiilor de care dispunea Spitalul Clinic de Psihiatrie

Spitalul are o locație centrală în Brăila, pe strada Calea Călărașilor, nr. 59 și o locație pentru bolnavii psihici cronici într-un cartier de la periferia orașului Brăila.

Au fost vizitate clădirea administrativă, pavilioanele centrale, cât și secția exterioară a Spitalului.

Clădirea administrativă era reamenajată, oferea condiții bune pentru desfășurarea activității personalului, avea dotările necesare activităților de birou.

Pavilioanele centrale cuprindeau trei secții de Psihiatrie, fiecare având câte 90 de paturi. Echipa de vizită a putut observa că în saloane era curat, nu se simțeau mirosuri neplăcute,

pacienții erau bine îngrijiți. Saloanele aveau o suprafață de aproximativ 25 mp, erau dotate cu 4 paturi, măsuțe cu raft. Majoritatea camerelor nu aveau baie proprie, pacienții făcând baie la dușurile comune de pe fiecare secție. În unele secții existau și câteva saloane cu grup sanitar propriu, unde erau internate în general persoane cu un grad ridicat de dizabilitate fizică. Mobilierul din camere era în stare bună, caloriferele erau funcționale, geamurile erau mari, asigurând un nivel corespunzător al luminii naturale. La nivelul fiecărei secții existau aparate TV funcționale, iar la secția exterioară existau amenajate și două mici biblioteci. **Echipa de vizită a putut observa că saloanele erau nepersonalizate, pereții fiind goi. De asemenea, la dușuri, temperatura era scăzută, iar dotările nu puteau asigura necesarul pacienților, nici din punct de vedere numeric și nici a accesibilizării lor, astfel încât acestea să poată fi folosite și de persoanele cu dizabilități.**

Secția Psihiatrie III – copii cuprindea 30 de paturi. La data efectuării vizitei, în compartimentul destinat copiilor erau internați 4 copii (2 fete și doi băieți). Supravegherea se realiza și prin intermediul camerelor de vedere din spațiile comune, iar tratamentele se realizau la sala de tratamente.

Echipa a mai vizitat bucătăria, laboratorul de analize, farmacia și laboratorul de radiologie.

Camerele din cadrul secției exterioare a spitalului erau într-o stare corespunzătoare de curățenie și igienă, bine iluminate și aerisite, cu paviment din gresie, în stare bună, cu ferestre din PVC cu geam termopan, cu pereții curați, instalații și corpuri de iluminat funcționale, cu instalații tehnico-sanitare în bună stare de funcționare. Mobilierul din camerele unde erau internați bolnavii era în stare corespunzătoare, caloriferele erau funcționale, geamurile erau prevazute cu site de protecție împotriva pătrunderii insectelor. În camerele destinate activităților zilnice, educative și recreative, existau aparate tv. funcționale, cărți diverse, materiale educative.

Referitor la asigurarea alimentației pacienților

Hrana zilnică a persoanelor cazate în această unitate era preparată într-un bloc alimentar amenajat și dotat în mod corespunzător cu aragaze în stare bună de funcționare, hote funcționale, vitrine frigorifice și lăzi frigorifice etc. Magazia era formată din patru încăperi, unde erau depozitate diverse produse alimentare, pe categorii (ouă, lactate, mezeluri, carne pui,

carne porc, pește etc.). Toate aceste spații erau într-o stare corespunzătoare de curățenie și igienă.

Bucătăria era formată din mai multe săli mari, pentru pregătirea legumelor, pentru spălarea veselei, pentru cazane etc. Bucătăria era dotată corespunzător cu mobilier și aparate necesare pentru pregătirea hranei. Conform informațiilor furnizate de personalul Spitalului, **ar mai fi fost nevoie de o mașină de curățat cartofi și un robot industrial pentru preparat piure**. Tot în cadrul blocului alimentar existau un grup sanitar pentru personal, o sală destinată preparării hranei, o sală pentru spălat vesela. În cadrul blocului alimentar exista o cameră destinată preparării alimentației dietetice, cu personal calificat (asistent dietetician), unde se preparau diverse regimuri alimentare recomandate de medic (diabet, hepatic, gastric, cardiovascular), precum și regimuri alimentare destinate persoanelor de alte religii (musulmani, regim kosher etc.). Această bucătărie dietetică era prevăzută cu aparatură electrocasnică și veselă separată.

Bolnavii serveau masa în sălile de mese din cadrul fiecărei secții, prevăzute cu mobilier în stare corespunzătoare, curate și bine întreținute. Bolnavii serveau masa pe serii, pe sectoare, dependenții și semidependenții fiind ajutați și supravegheați permanent de personalul de serviciu.

În ziua vizitei erau pregătite pentru servire la masa de prânz, la meniul comun, supă de roșii, rasol de pește cu garnitură de cartofi natur, cu consistență și gust corespunzător, iar la desert napolitane. În secția de psihiatrie pediatrică erau pregătite pentru servire la masa de prânz supă de pasăre, ghiveci de legume cu carne de pasăre, cu consistență, miros și gust corespunzătoare, iar la desert napolitane.

La momentul efectuării vizitei, exista un meniu întocmit pentru regimul comun afișat în fiecare sală de mese, iar pentru regimurile indicate de medic erau preparate meniuri separate. Existau prelevate probe din felurile de mâncare servite în ziua respectivă și în ultimele două zile, etichetate și păstrate la frigider timp de 48 de ore, conform normativelor sanitare în vigoare.

Referitor la asistența medicală de specialitate

Din documentele puse la dispoziția membrilor echipei de vizită, a reieșit că la data efectuării vizitei, în Spitalului de Psihiatrie "Sf. Pantelimon" Brăila erau internați 349 de pacienți adulți (176 bărbați și 173 femei) și 4 copii (2 băieți și 2 fete). Internarea bolnavilor se

efectua prin intermediul biroului de internări sau a camerei de gardă. Pacientul care ajungea la camera de gardă era consultat imediat de medicul de gardă care întocmea Foaia de observație clinică generală (FOCG) sau, după caz, Foaia de staționar de zi. După consultul medical de specialitate, stabilirea diagnosticului și completarea documentelor medicale, bolnavii rămâneau în paturile aferente camerei de gardă până la stabilirea secției în care vor fi internați. Bolnavii internați prin biroul de internări primeau documentele medicale cu care se prezentau la secția unde erau programați pentru internare.

La nivelul fiecărei secții exista un serviciu de prelucrare sanitară primară, unde bolnavii erau igienizați, deparazitați, toaletați și îmbrăcați corespunzător. Toți pacienții aveau întocmite foi de observație unde erau consemnate corespunzător consultațiile zilnice efectuate, având atașate și alte documente medicale (consultații de alte specialități, rezultatele analizelor de laborator efectuate, investigații paraclinice efectuate și rezultatele acestora etc.).

La nivelul cabinetelor medicale din fiecare secție existau toate documentele medicale specifice activității (fișe medicale, registru de consultații, registru de tratamente, condică de medicamente, registru de schimb tură etc.), completate la zi în mod corespunzător.

Referitor la asigurarea tratamentului medical al bolnavilor internați în Spital, aceștia beneficiau de tratament corespunzător în funcție de diagnosticul fiecăruia, în baza schemei de tratament stabilită de medic, menționată în Foaia de observație clinică generală. Spitalul avea farmacie proprie amenajată și dotată în mod corespunzător, iar medicamentele erau păstrate în condiții corespunzătoare de siguranță și erau distribuite bolnavilor de către personalul medical de serviciu. Personalul Spitalului a pus la dispoziția echipei de vizită documente care atestau proveniența și gestionarea medicamentelor (referate, fișe de stoc, condică de medicamente etc.). medicamentele psihotrope erau păstrate într-un dulap separat și asigurate cu cheie.

În cazul apariției unor situații de urgență medico-chirurgicală, personalul spitalului aflat la serviciu în acel moment, acorda primul ajutor și tratamentul corespunzător potrivit competenței, iar în situațiile care depășeau sfera de competență a personalului medical se apela Serviciul Național Unic de Urgență 112 pentru transportul asistat al bolnavului la Unitatea de Primiri Urgențe a Spitalului Județean Brăila. La nivelul fiecărei secții a spitalului existau truse medicale de urgență dotate conform standardelor. Spitalul avea în dotare și un defibrilator.

Pentru acordarea asistenței medicale în cazul bolilor infecto-contagioase (TBC, HIV, hepatită virală etc.), la nivelul spitalului exista o cameră special amenajată, cu destinație de izolator, unde urmau să fie plasate în carantină și tratate cazurile de boli infecto-contagioase cu

potențial de răspândire la alte persoane. La momentul efectuării vizitei, nu existau internate în spital persoane suspicionate sau diagnosticate cu boli infecto-contagioase.

Conținerea se efectua la recomandarea medicului numai în scop terapeutic conform prevederilor legale, cu mijloace corespunzătoare (chingi din piele cu cataramă metalice cu sistem de prindere de pat, pieptar din piele la secția exterioară). Conform observațiilor membrilor echipei de vizită, conținerea se realiza cu respectarea prevederilor legale, pe o perioadă de maxim 4 ore în 24 ore, cu supraveghere permanentă și monitorizarea funcțiilor vitale. La nivelul spitalului exista un Registru de Conținții întocmit și completat, cu următoarele rubrici: data conținării, numele și prenumele persoanei, date de identitate dacă erau cunoscute, motivele conținării, intervalul orar cât s-a aplicat această metodă și numele medicului care a avizat conținerea. **Nu era însă menționat numele personalului sanitar mediu și auxiliar care a participat la aplicarea procedurii de conținere, conform normelor de aplicare a legii sănătății mintale.**

Referitor la asistența psihologică

În perioada 01.01.2016 – 31.10.2016 spitalul a externat 3.988 de pacienți (din care 2.215 bărbați) cu tulburări depresive, retard mental etc., în aceeași perioadă raportându-se și 9 decese. Nu au fost raportate tentative de suicid.

Dintre afecțiunile acute, se întâlneau demență fără precizare, tulburarea personalității, consumul de alcool, tulburare delirantă, episod depresiv ușor, tulburare depresivă și anxioasă mixtă, reacție acută la un factor de stres, tulburare psihotică acută.

Afecțiunile cronice erau reprezentate de demență, schizofrenie, epilepsie, personalitate paranoică, întârziere mentală, polinefrită alcoolică.

La momentul vizitei erau internați 4 minori (2 fete și 2 băieți). Pentru copii exista un loc de joacă în interior și unul în curtea spitalului.

Nu au fost înregistrate sesizări sau plângeri cu privire la încălcarea drepturilor legale ale pacienților internați, utilizarea forței și aplicarea de rele tratamente de către angajații spitalului.

Spitalul de psihiatrie „Sf. Pantelimon” asigură servicii de evaluare psihologică, activități de psihodiagnostic și psihoterapie (individuală și de grup), consiliere și psiho-educație pacienților (adulți și copii) și familiilor lor, având angajați 4 psihologi.

Prezentarea la psiholog pentru evaluare/consiliere se făcea ca urmare a solicitării pacienților sau la cererea medicilor, asigurându-se astfel accesarea facilă a serviciilor

psihologice în spital. Medicii solicitau evaluarea/consilierea psihologică a pacienților când considerau necesar. Psihologii înregistrau aceste solicitări în Registrul de programări, iar în cursul aceleiași zile sau a doua zi pacienții erau prezentați la psiholog.

Fiecare psiholog avea propriul cabinet psihologic, iar acestea erau dotate corespunzător din punct de vedere tehnic și metodologic. Pe ușa cabinetului psihologic era afișat programul de lucru al psihologului.

Psihologii desfășurau activități de psihodiagnoză-evaluare clinică și psihoterapie-consiliere psihologică. Activitatea de psihodiagnoză consta în evaluare cognitiv-comportamentală prin teste validate de Colegiul Psihologilor din România (Scala de screening și diagnostic psihiatric - PDSQ, Matrici Progresive Raven, Beck, Testul Luscher, Szondy, MMSE, Testul arborelui, Testul Atenție distributivă, Testul Atenție concentrată, 16 PF, Schmieschek, Beck, Hamilton etc.). Examenul psihologic consta în evaluarea nivelului cognitiv al pacienților, evaluarea personalității, comportamentului și capacității de adaptare a pacienților.

Activitatea de psihoterapie cuprindea terapii suportive în situații de criză (deces, divorț etc.) și terapii de scurtă durată (individuale, familie).

Psihologii consemnau rezultatele evaluării/consilierii în Fișa psihologică, în **Registrul de evidență a actelor profesionale (nenumărat, neînregistrat în spital)**, Fișa de examinare psihologică, Examenul psihologic.

Exista un psiholog care oferea asistență psihologică copiilor internați în spital în spitalizare continuă sau spitalizare de zi, precum și copiii prezentați în ambulatoriu în baza Scrisorii medicale, ca serviciu conex actului medical. Evaluarea copiilor se făcea la solicitarea în FOCG sau FSZ a medicilor neuropsihiatri de pediatrie. Atunci când copilul era însoțit de părinte sau tutore, acesta era prezent pe parcursul evaluării și semna Consimțământul informat. Beneficiarii acestor servicii erau informați cu privire la limitele confidențialității serviciilor psihologice, scopurile, durata, procedurile utilizate, riscurile, beneficiile, dreptul de a se retrage de la participarea la desfășurarea serviciilor psihologice.

Spitalul beneficia de o sală de terapie multi-senzorială, funcțională din luna ianuarie 2015. Activitatea de terapie multisenzorială se desfășura conform Programului Național de Sănătate Mintală și Profilaxie în Patologia Pediatrică, implementat în anul 2015 și continuat în 2016. Din luna martie 2016 până în momentul vizitei se efectuaseră activități de terapie senzorială atât cu adulți, cât și cu copii.

Referitor la asistența socială

Cabinetul de asistență socială din cadrul spitalului era deservit de doi asistenți sociali, ambii înscriși în Colegiul Național al Asistenților Sociali din România, respectându-se astfel prevederile Legii nr. 466/2004 privind Statutul asistentului social. Activitatea acestora în cadrul spitalului consta în principal în acordarea de sprijin pacienților și familiilor acestora pentru dezvoltarea capacităților individuale, de grup sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale, creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială.

Asistenții sociali își desfășurau activitatea într-un birou cu suprafața de aproximativ 25 m², dotat cu mobilier, computer cu acces la internet, imprimantă, telefon fix. De asemenea, cei doi asistenți sociali aveau în dotare telefon mobil (pus la dispoziție de instituție), dar și abonamente la transportul public. În funcție de necesități, aceștia se mai deplasau cu ambulanța instituției, dar și cu celelalte două autoturisme din dotarea spitalului. Programul acestora era afișat pe ușa biroului și era indicat și un număr de telefon pentru contact.

Aspectele practice ale activității cabinetului de asistență socială se concretizau în: demersuri către Serviciile Publice de Asistență Socială din cadrul primăriilor de la domiciliile pacienților pentru obținerea de anchete sociale sau alte documente, activități legate de identificarea, contactarea și consilierea rudelor pacienților, coordonarea activităților de terapie ocupațională, întocmirea diverselor evidențe cu bolnavii, demersuri pentru inițierea colaborării cu diverse organizații, instituții sau O.N.G.-uri și activități pentru derularea programelor împreună cu partenerii, etc.

Nu exista o evidență a ședințelor de consiliere desfășurate cu pacienții sau cu membrii familiilor acestora.

Aspectele problematice ale activității de asistență socială erau reprezentate de lipsa actelor de identitate ale pacienților, de numeroasele cazuri medico-sociale pentru care nu erau identificați aparținătorii, dar și de familiile care nu colaborau cu unitatea medicală.

Dosarele personale ale pacienților conțineau Planul terapeutic individualizat, act de identitate și certificat de naștere, fișa anuală a bolnavului psihic cronic, adrese primite și transmise către diverse instituții

În ceea ce privește colaborările și parteneriatele încheiate, Spitalul de Psihiatrie Brăila colabora cu Spitalul Județean Brăila, Spitalul de Pneumoftiziologie Brăila și cu Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog al Județului Brăila, existând în acest sens protocoale

de colaborare, dar **nu avea încheiate acorduri sau protocoale de colaborare cu ONG-uri sau asociații**. Conform informațiilor furnizate de asistenții sociali, au existat colaborări cu alte instituții sau ONG-uri în trecut, dar la data vizitei **Spitalul nu derula niciun proiect în colaborare sau parteneriat**.

Membrii echipei de vizită au constatat că spitalul avea rampă pentru accesul persoanelor cu dizabilități, dar **nu existau băi accesibilizate care să poată fi folosite de acestea**. În acest caz s-a observat că **erau respectate parțial prevederile Legii nr. 448/2006, republicată**, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap care, la art. 62 alin. (1) menționează: *“Clădirile de utilitate publică, căile de acces, clădirile de locuit construite din fonduri publice, mijloacele de transport în comun și stațiile acestora, taxiurile, vagoanele de transport feroviar pentru călători și peroanele principalelor stații, spațiile de parcare, străzile și drumurile publice, telefoanele publice, mediul informațional și comunicațional vor fi adaptate conform prevederilor legale în domeniu, astfel încât să permită accesul neîngrădit al persoanelor cu handicap”*.

Referitor la dreptul pacienților de a menține legătura cu membrii familiei sau alte persoane

Pacienții primeau vizite în spital dar nu exista o evidență a vizitelor (registru), acestea desfășurându-se conform programului de vizitare afișat la poarta Spitalului, dar și pe secții. La secția exterioară exista un registru în care se consemnau vizitele, dar și o cameră destinată acestui scop.

Asistenții sociali contactau telefonic sau prin intermediul autorităților locale familiile pacienților și-i consiliau în sensul menținerii legăturilor cu persoanele internate.

Referitor la posibilitatea pacienților de a-și exercita dreptul la practicarea religiei, s-a constatat că în incinta spitalului exista o capelă creștin-ortodoxă, unde un preot oficia slujbe religioase, de sărbători, în mod benevol. De asemenea, conform declarațiilor conducerii spitalului, pacienților de alte confesiuni decât creștin-ortodox li se poate asigura hrana conform regulilor religiei ai cărei adepți sunt.

În ceea ce privește dreptul pacienților și al aparținătorilor acestora de a face sugestii sau reclamații cu privire la diverse aspecte ce țin de calitatea serviciilor oferite de instituția medicală, s-a constatat că în spital exista un registru de sugestii și reclamații, iar pe holurile instituției erau amplasate cutii tip cutie poștală în acest scop – câte 3 cutii pe fiecare secție.

Referitor la respectarea dreptului la informare al pacienților și aparținătorilor, spitalul avea concepute două tipuri de pliante care conțineau informații cu privire la contact, tipuri de servicii oferite, drepturi și obligații, care le erau puse la dispoziție la internare sau la cerere. De asemenea, drepturile și obligațiile pacienților și ale aparținătorilor erau și afișate, în locuri vizibile, pe fiecare secție.

În spital nu exista bibliotecă, dar la secția exterioară erau amenajate două mici biblioteci, una în cabinetul medicului și cealaltă în camera de vizitare.

Existau televizoare pe holurile fiecărei secții ale spitalului, iar la secția exterioară existau 2 televizoare, amplasate la etajele 1 și 2 ale clădirii, în sălile de mese.

Pentru pacienții copii exista un loc de joacă în interior și unul în **curtea spitalului, în exterior, dar acesta din urmă nu era amenajat, neexistând bănci sau alte facilități.**

Sesizarea din oficiu

Sesizarea din oficiu a avut la bază informațiile furnizate de postul de televiziune "România TV" referitoare la cazul mai multor persoane de sex feminin din Brăila, care au fost atacate fără nici un motiv pe stradă de un bărbat în vârstă de 37 de ani, cu afecțiuni psihice grave. Potrivit mass-media, bărbatul fusese externat anterior incidentului, de la Spitalul de Psihiatrie "Sfântul Pantelimon" Brăila.

Cu privire la acest caz, managerul Spitalului ne-a adus la cunoștință că, la momentul producerii incidentului, persoana cu afecțiuni psihice era externată din Spitalul de Psihiatrie "Sfântul Pantelimon" Brăila, iar la data efectuării vizitei se afla internată în Spitalul de Psihiatrie și Măsuri de Siguranță "Săpoca" Buzău.

Din documentele puse la dispoziție au rezultat următoarele:

La data de 02.02.2016 persoana cu probleme psihice a comis patru infracțiuni de lovire sau alte violențe. Persoana în cauză era de cetățenie română, mai fusese anterior cercetată și expertizată, avea 36 de ani, necăsătorită, de religie ortodoxă. Avea studii superioare, a lucrat aproximativ 5 ani, după care s-a pensionat. La data producerii evenimentului locuia cu părinții și era în evidențele spitalului de psihiatrie din anul 1997, pe fondul stresului acumulat la locul de muncă. A fost internat cu diagnosticul de "tulburare schizo-afectivă" și "schizofrenie paranoidă".

În urma sesizării Parchetului de pe lângă Judecătoria Brăila, pe rolul Judecătoriei Brăila au fost înregistrate dosarul penal nr. 953/196/2016 cu obiect înlocuirea/încetarea obligării la

tratament medical (art.568 NCPP) și dosarul penal nr. 959/196/2016 cu obiect internarea medicală în mod provizoiu (art. 248 NCPP).

Pacientul a fost prezentat la Serviciul Județean de Medicină Legală Brăila pentru expertizare. Comisia de expertiză a analizat la data de 09.03.2016 actele și conținutul examinării psihologice efectuate la data de 12.02.2016, având la dispoziție rapoarte de expertiză medico-legală psihiatrică, foaia de observație clinică și examene psihologice. Expertizarea s-a făcut prin examinarea pacientului în cadrul comisiei, cu respectarea drepturilor individuale ale persoanei (dreptul la asistență medicală, la apărare, la intimitate și la protejarea datelor personale, cu respectarea drepturilor bolnavului psihic și ale deținuților, precum și cu respectarea drepturilor experților, prevăzute de normele legale interne și de cele internaționale derivate din Convențiile la care România este parte).

Cu privire la incidentul prezentat în mass-media, din foaia de observație clinică nr. 0000453 a Spitalului de Psihiatrie „Sfântul Pantelimon” Brăila, rezultă că pacientul a fost internat la data de 02.02.2016, ora 12.04, cu diagnosticul ”Schizofrenie paranoidă. Raptus heteroagresiv – obezitate. Consum nociv de alcool”. La istoricul foii de observație s-a consemnat: ”pacient cu antecedente psihiatrice. Mai multe spitalizări la psihiatrie pentru decompensări psihotice din registru paranoid. În prezent are încadrare în art. 109 CPP”. Examenul psihologic nr. 312 din 15.02.2016 efectuat în spital, a evidențiat ”Structură psihică schizoidă cu tendințe accentuate de interiorizare, izolare, detașare de mediu, refugiu în imaginar; tendințe accentuate paranoice, suspiciozitate, idei interpretative, halucinații auditive, scăderea capacității de control a impulsurilor cu emoții explozive și reacții impulsive, dificultăți de relaționare și de adaptare, comportament bizar cu tendințe accentuate antisociale. Profil cu o frecvență crescută în schizofrenie paranoidă”. Referitor la starea psihică de la momentul producerii incidentului, se reține că ținuta de spital are un aspect ușor dezordonat, dar igienă corespunzătoare. Mimică și gestică mobile. Contact psiho-verbal facil. Afirmă că sub tratament se simte bine și vrea să plece acasă. Despre faptele comise afirmă că unele femei îi erau cunoscute (femei de serviciu la scara blocului unde locuiește, o farmacistă) și că avea halucinații auditive. Prezintă hipoprexie, hipomnezie. Gândire fără delir la momentul examinării. Dorește să se ocupe în continuare de montat garnituri și să facă tratament acasă. Personalitate modificată de bolă.

Ca investigație complementară, examenul psihologic nr. 59/12.02.2016 întocmit în cadrul Serviciului de Medicină Legală Brăila, a evidențiat: QI – 95 inteligență medie. Personalitate

psihotică, dezorganizată, prezintă ușoară hipoprosexie voluntară post medicație, gândire delirantă cu idei de urmărire și prejudiciu din partea vecinilor, idei bizare legate de efectul medicației asupra sa, interpretativitate accentuată, plat afectiv, lipsit de empatie, egocentric, consideră heteroagresivitatea ca fiind eficientă în rezolvare problemelor sale, exprimă regrete față de fapte la nivel verbal, extropunitiv, funcție volitivă inefficientă, distorsionată patologic.

Ca și concluzii, în Raportul de expertiză medico-legală psihiatrică A1/Nr. 73 din 12.02.2016, se rețin următoarele: pacientul prezintă schizofrenie paranoidă. Episod halucinator cu raptus heteroagresiv. La data comiterii faptelor cel în cauză nu a avut discernământ. Comisia recomandă aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical prevăzute de art. 110 CPP, întrucât cel în cauză prezintă grad de periculozitate socială.

La data de 04.02.2016, Judecătoria Brăila, în dosarul nr. 959/196/2016 admite propunerea Parchetului de pe lângă Judecătoria Brăila și dispune internarea provizorie nevoluntară până la însănătoșire sau până la ameliorarea stării de sănătate a suspectului. De asemenea, în dosarul penal nr. 959/196/2016/a1, la data de 21.03.2016 prin Încheiere finală instanța de judecată a admis propunerea Parchetului de pe lângă Judecătoria Brăila de luarea a măsurii internării medicale provizorii a suspectului. În baza art. 247 Cod proc. pen. și art. 248 alin. (5) Cod proc. pen. dispune luarea măsurii internării medicale provizorii a suspectului cercetat sub aspectul săvârșirii a patru infracțiuni de lovire sau alte violențe prevăzute de art. 193 al.2 Cod penal cu aplic. art. 38 al.1 C.p., până la însănătoșire sau până la ameliorarea stării de sănătate care înlătură starea de pericol pentru siguranța publică.

De asemenea, în dosarul nr. 953/196/2016, la data de 22.04.2016 instanța admite sesizarea unității sanitare Spitalul de Psihiatrie „Sf. Pantelimon” Brăila. Înlocuiește măsura de siguranță a obligării la tratament medical dispuse prin sentința penală nr. 16/21.01.2014 pronunțată de Judecătoria Brezoi, rămasă definitivă prin necontestare la data de 11.02.2014 față de persoana învinuită, cu măsura de siguranță a internării medicale.

La data de 19.04.2016, Spitalul de Psihiatrie „Sf. Pantelimon” Brăila solicită Inspectoratului de Poliție Județean Brăila sprijin pentru punerea în aplicare a Încheierii din data de 21.03.2016, pronunțată în dosarul nr. 959/196/2016/a1 al Judecătoriei Brăila, în sensul de a repartiza o persoană din cadrul Poliției care să însoțească pacientul la data de 21.04.2016, ora 08.00 la Spitalul de Psihiatrie și Măsuri de Siguranță ”Săpoca” Buzău. Pentru transferul pacientului se obținuse, anterior datei de 19.04.2016, acordul telefonic al conducerii Spitalului de Psihiatrie și Măsuri de Siguranță ”Săpoca” Buzău.

Față de cele expuse, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

conducerii Spitalului de Psihiatrie "Sfântul Pantelimon" Brăila să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

- dotarea blocului alimetar cu aparatura necesară preparării hranei în condiții igienico-sanitare corespunzătoare;
- respectarea prevederilor Legii nr. 448/2006, Republicată, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap în sensul accesibilizării băilor, astfel încât acestea să poată fi folosite și de persoanele cu dizabilități;
- îmbunătățirea și adaptarea mediului ambiant din Spital prin amenajarea și dotarea camerelor și a locului de joacă pentru copiii din curtea Spitalului cu elemente care să ofere confort psihic într-un spațiu primitor;
- efectuarea demersurilor necesare în vederea completării posturilor vacante din schema de personal pentru asigurarea personalului necesar îngrijirii și tratării pacienților (îngrijitori, supraveghetori etc.);
- întocmirea și completarea în mod corespunzător a Registrului de Conținții, conform prevederilor legale;
- inițierea demersurilor în scopul încheierii unor protocoale de colaborare cu ONG-uri, organizații sau asociații, în scopul îmbunătățirii serviciilor oferite pacienților, și în mod special celor cu dificultăți sociale;
- înființarea unui registru în care să fie consemnate ședințele de consiliere efectuate de asistenții sociali cu aparținătorii;
- numerotarea, ștampilarea și înregistrarea de către psihologi a Registrului de evidență a actelor profesionale la secretariatul spitalului.